

Historia o życiu, którego się nie wybrało, ale które próbuje się zmienić – Roman Polański „Olivier Twist”

Część I – wiedza o filmie

1. Polskie wydanie powieści, według której wykonano adaptację filmu to 1846r. Premiera filmu w reżyserii Romana Polańskiego odbyła się w 2005r. Zaznacz na osi czasu oba te wydarzenia.

>

XVIIw.

XVIIIw.

XIXw.

XXw.

XXIw.

2. Jeśli dobrze potrafisz liczyć, to między wydaniem a ekranizacją powieści minęło 159 lat – to sporo? A więc ogromną pracę wykonać musiał reżyser przekazując wizję filmu autorowi scenariusza i kostiumologowi. Przeczytaj jak o tym piszą reżyser – Roman Polański i zatrudniona przez niego pani kostiumolog Anna Shepard.

*Uważałem, że ten film jestem winien moim dzieciom - Od dzieciństwa byłem oczarowany Dickensem. Pracując nad **adaptacją**, musieliśmy być wierni duchowi powieści, bez szkody dla scen i postaci, a jednocześnie uprościć historię tak, aby można ją było opowiedzieć w dwugodzinnym filmie. Znalezienie odpowiedniego odtwórcy roli Olivera było kluczowe dla sukcesu przedsięwzięcia. Chciałem, żeby ten chłopiec miał coś, co rzucałoby się do razu w oczy, a widząc Barneya Clarka, zrozumiałem, że jest najciekawszym kandydatem.*

Roman Polański

Po otrzymaniu propozycji od Romana, szybko rozumiałam, że był to dla niego bardzo osobisty film. Mógł dzięki niemu powrócić do dzieciństwa, w którym zetknął się z nędzą i nieszczęściem. Te wspomnienia posłużyły mu do wykreowania Olivera i dlatego ta historia była mu tak bliska.

Zadaniem, jakie postawił przede mną reżyser, było oddanie realiów tamtej epoki. Nie zależało mu na ubraniu aktorów w kostiumy, chciał prawdziwych ubrań. Rodziło to szereg kłopotów, gdyż trzeba było rozróżnić między głównymi postaciami, których stroje tworzy się niezwykle precyzyjnie, oraz tłumem w strojach z czasów wiktoriańskich. Oczywiście pracowałam nad innymi filmami, rozgrywającymi się w tej epoce, np. "Placem Waszyngtona", ale tym razem musiałam przygotować stroje biedoty, które wymagają więcej pracy niż wystawne kostiumy. Przygotowania prowadzone były razem ze scenografem Allanem Starskim i operatorem Pawłem Edelmanem, który zastosował nietypowe techniki oświetlenia. Wspólnie podejmowaliśmy decyzje dotyczące kolorystyki, doboru materiałów. Do mnie należało dostosowanie tego, co wiem na temat epoki, do potrzeb filmu.

W Londynie można znaleźć wspaniałe kostiumy z epoki. Znależliśmy je bez większych problemów w renomowanych magazynach, z tym że interesowały mnie konkretne kolory. Musiałam więc zrezygnować z niektórych barw, co utrudniło przygotowanie 1000 strojów dla statystów. Dodatkowe kostiumy sprowadziliśmy zatem z Wiednia. Rzadko kręci się dziś filmy, w których z taką pieczołowitością podchodziłoby się do tworzenia tła. Materiały sprowadziliśmy z całej Europy – Włoch, Londynu, Pragi. Poza gromadzeniem gotowych strojów, musieliśmy dokonać farbowania i "postarzania" ich oraz doboru ozdób takich jak guziki i biżuteria. Wszyscy pracowali intensywnie, aby w ciągu miesiąca przed rozpoczęciem zdjęć przygotować kostiumy dla ponad 100 dzieci. Sam Oliver miał dwa, zupełnie różne komplety strojów, z których te bardziej wytworne było dużo łatwiejsze do wykonania. Roman chciał, żeby Barney czuł się swobodnie w kostiumach, żeby nie ograniczały go w żaden sposób i wyglądały jak codzienny strój. Myślę, że udało nam się to osiągnąć. Po zakończeniu zdjęć Barney prosił o swój ubiór zebraka. Nie zależało mu na wykwinnym ubraniu, tylko na łachmanach.

Stroje innych postaci były symbolami ich charakterów. Cwaniak często nosi ubrania dorosłych, wiecznie bawi się swoim ogromnym płaszczem, w którym ukrywa łupy z kradzieży. Nancy chodzi nie tylko w stroju prostytutki, znaleźliśmy także suknię, która miała przynosić jej bohaterce szczęście. Pochodzi zresztą z tej epoki, a wykonana została z zielonego muślinu.

Musieliśmy ją wzmocnić siatką, aby nie uległa kompletnemu zniszczeniu. Pozostałe stroje uwydatniają urodę Leanne Rowe, która gra Nancy – brązowa suknia, za którą aktorka zresztą nie przepada, pojawia się w scenie wizyty w domu Brownlowa, a czerwona, wykonana z lśniącej tafty, podkreśla wykonywany przez bohaterkę zawód.

Projektując strój Fagina wiedziałam, że grać go będzie Ben Kingsley i byłam świadoma, jak ważny jest dla niego kostium. Udało nam się znaleźć płaszcz z epoki, związany sznurkiem i dopasowaliśmy do niego stare kamizelki i rzemienie. Od siebie dodałam kapelusz i buty, znacznie dłuższe od jego stóp. Kingsleyowi zależało na stworzeniu nieco bajkowej postaci. Miał wyglądać tak, jak wyobraziłyby go sobie dzieci. Fagin w filmie nie zmienia ubrania, jedynie zdejmuje kapelusz. Stało się tak za sprawą Kingsleya. Powiedział: "Chce być cały czas taki sam. Podobnie jak Św. Mikołaj jest zawsze pozytywną postacią, Fagin ma w trakcie całej akcji występować jako bohater negatywny. Dzieci zapamiętają Fagina właśnie za sprawą jego wyglądu".

Gdybym miała wybrać mój ulubiony kostium w filmie, trudno byłoby zdecydować, czy należałby do kominiarza Garfielda, czy do Toby'ego Crackita. Andy Linden, grający Garfielda, zasugerował nam, jak jego postać powinna wyglądać. Wymyśliłam dla niego futrzaną czapkę, która wygląda jak jego fryzura. W jednej ze scen Garfield nagle zdejmuje ją i okazuje się, że jest łysy. Dzięki temu stał się jednocześnie groźnym i komicznym bohaterem, co nie wynikało bezpośrednio ze scenariusza. Toby po raz pierwszy w adaptacji "Olivera Twista" stał się znaczącą postacią, więc mogliśmy pobawić się kolorami i kształtami, pracując nad jego kostiumem.

Anna Sheppard
[według Onet.pl film]

3. Sprawdź w dostępnych słownikach, co oznacza termin adaptacja. Odpowiedz w oparciu o przeczytane wypowiedzi, jakie cele postawili sobie osobiście i wzajemnie reżyser i kostiumolog.

REŻYSER

CELE

KOSTIUMOLOG

4. Zabaw się w projektanta strojów. Zaprojektuj kostium dla wybranej postaci z powieści, którą szczególnie lubisz. Jeśli jest to powieść historyczna koniecznie zajrzyj do albumów, kronik, obejrzyj obrazy twórców z tamtej epoki, które ukazywały postaci i sceny rodzajowe.

Część II – analiza treści i kształtowanie umiejętności językowych

5. Olivier to chłopiec, który nie mógł zdecydować o swojej przeszłości, ale zdecydował o przyszłości. Wpisz w tabelę ważne momenty w jego życiu i wybory, których dokonał.

Ważny moment	Decyzja	Konsekwencje
Np. prośba o nie przyznanie zgody przez sędziego, aby zatrudnił go kominiarz	Chłopiec nie chciał trafić do kominiarza – bał się go.	Został przyjęty przez trumniarza

6. Scharakteryzuj postać głównego bohatera, biorąc pod uwagę jego cechy psychiczne, usposobienie, charakter i osobowość. Pomiń wygląd. Wykonaj to w postaci notatki graficznej.

7. Wybierz jeden z Twoim zdaniem najbardziej tragicznych lub wzruszających momentów w życiu chłopca, przedstawionych w filmie w reżyserii Romana Polańskiego. Wykonaj opis przeżyć wewnętrznych Oliviera. Przedtem zbierz słownictwo opisujące stany psychiczne. Pomogą Ci w tym zgromadzone materiały słownikowe.

Opis przeżyć wewnętrznych

Opis przeżyć wewnętrznych to opis uczuć, doznań, emocji. .

Opis przeżycia wewnętrznego wymaga od autora umiejętności wczucia się w czyjąś sytuację i wnioskowania o przeżyciach na podstawie ich zewnętrznych przejawów. Sprawność ta przychodzi wraz z nabywaniem doświadczeń życiowych. Na nic się jednak ona nie zda, jeśli słownictwo twoje będzie zbyt ubogie, by wyrazić to, co czujesz i widzisz. Język nasz jest bogaty w słowa precyzyjnie nazywające uczucia.

Rzeczowniki nazywające uczucia: radość, zadowolenie, smutek, miłość, żal, strach, zdenerwowanie, tęsknota, złość, niechęć, niepewność, niepokój, lęk, szacunek, satysfakcja, przyjaźń, nienawiść, sympatia, gniew, obawa, trema, zazdrość, współczucie, wdzięczność, zmęczenie, szczęście, niezadowolenie, rozpacz, rozczarowanie, wstyd, przygnębienie, duma, odraza, zaskoczenie, zakłopotanie, zachwyt, podziw, pustka, litość, niesmak, zagubienie, zażenowanie, ciekawość, pretensja, wyrzuty sumienia, zagubienie, zniechęcenie, nostalgia, wzruszenie, błogość, oburzenie, podekscytowanie, pogoda ducha, przerażenie, zawiść, melancholia, pycha, zainteresowanie, pewność siebie, przykrość, triumf, zmartwienie, przyjemność, strapienie, ulga, ból, fascynacja, poczucie wyższości, spokój, entuzjazm, serdeczność, ubolewanie, wstręt, euforia, nadzieja, trwoga, wściekłość, furia, obojętność, samotność, uciecha, wrogość, zdziwienie, rozdrażnienie, załamanie, awersja, egoizm, znużenie, bezsilność, cierpienie, czułość, napięcie, skrucha, ukojenie, zaniepokojenie, zniechęcenie, zwątpienie, depresja, niedosyt, onieśmienie, przywiązanie, skrępowanie, uspokojenie, zgryzota, zniecierpliwienie, apatia, ekscytacja, gorycz, panika, pasja (silny gniew), rozrzewnienie, poruszenie, nasycenie, uniesienie wesołość, wzburzenie, zaciekawienie, zafascynowanie, zdruzgotanie, antypatia, bojaźń, ekstaza, harmonia, irytacja, obraza, oczekiwanie, pasja (zamiłowanie), ubolewanie, uraza, wyczerpanie, zaspokojenie, zbulwersowanie, boleść, niemoc, pogarda, politowanie, rozjuszenie, rozluźnienie, upojenie, urzeczzenie, zamiłowanie, zauroczenie, zawód, zdumienie, zwątpienie

Zwroty wyrażające radość, podziw, miłość komuś jaśnieje (promienieje) twarz; komuś dech zaparło w piersiach; ktoś oniemiał (zaniemówił) z zachwytu na czyjś widok; komuś radość przepęlnia serce; oczy błyszczą z zachwytu na czyjś widok; na twarzy maluje się (odbija się) podziw, zachwyt; ktoś patrzy oczyma pełnymi zachwytu, uwielbienia; ktoś jest w siódmym niebie; patrzy na kogoś rozkochanymi (pełnymi entuzjazmu) oczami; ktoś olśnił (oczarował) kogoś swoim wyglądem (urodą, wdziękiem, gracją); ktoś doznał olśnienia na czyjś widok; ktoś czuje, że traci głowę dla kogoś; ktoś oblał się rumieńcem (z onieśmienia); speszzył się; czuje się zauroczony, zniewolony

Zwroty wyrażające stres i treść: odczuwać stres; wpływać na kogo stresująco; sytuacja stresująca; warunki stresujące; mieć treść, odczuwać treść; trema kogoś ogarnia; ktoś jest stremowany; stres, trema narasta, wzbiera się, potęguje się, wzmaga się; opada, maleje; serce zamarło w piersiach; nogi przyrosły do ziemi; nogi się pod kimś ugięły; kogoś oblały siódme poty; oblał się zimnym potem; komuś ciarki przebiegają po plecach; ktoś ma serce w gardle; serce komuś podeszło do gardła; serce zamarło komuś w piersiach; ktoś nie panuje nad nerwami; komuś włosy zjeżyły się na głowie; ktoś walczył ze strachem.

Zwroty wyrażające zazdrość i zawiść: w kimś budzi się zazdrość; ktoś żółknie (zielenieje) z zazdrości; ktoś poczerwieniał (zbladł) z zazdrości; komuś oko zbieleło z zazdrości; komuś (w kimś) przewraca się wątroba; w kimś burzy się żółć; ktoś patrzy na kogoś niechętnym (krzywym) okiem; oczyma pełnymi zazdrości; ktoś patrzy na kogoś z zazdrością; przyglądać się zawiistnym wzrokiem; kimś zawładnęła zazdrość; rzucać zazdrosne spojrzenie; tłumić w sobie zazdrość; ktoś pęka z zazdrości; kogoś bierze złość, zazdrość, wściekłość silna zawiść; tajona zawiść; zwykła ludzka zawiść; przyglądać się zawiistnym wzrokiem; mieć w sobie pełno zawiści; marzyć zawiistnie, by się komuś coś nie udało.

Rzeczowniki nazywające uczucia: strach: bojaźń, lęk, panika, trwoga, przestach, przerażenie, popłoch, groza, obawa, niepokój, fobia, uraz, zaniepokojenie.

Zwroty: włosy jeżą się na głowie ze strachu, stanąć dęba na czyjś widok, oniemieć, paść trupem ze strachu, strach sparaliżował kogoś,

[W oparciu o poradnik. *Jak pisać* Radosław Pawelec, Dorota Zdunkiewicz i materiały słownikowe.]

8. Podzielcie się na pary bądź grupy i przedstawcie dramę na temat ważnych momentów w życiu Oliviera. Wykorzystaj materiał zgromadzony przez Ciebie w zadaniu 5.

Opracowała Monika Kula